

13.2.2024

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Θέμα: Αναφορά αριθ. 0159/2023, του/της M.M., ιταλικής ιθαγένειας, εξ ονόματος της «Italia Nostra Campania», σχετικά με την κατασκευή σιδηροδρομικής γραμμής υψηλής ταχύτητας από το Salerno στο Reggio Calabria

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα διαμαρτύρεται για την εικαζόμενη έλλειψη σαφήνειας στα έγγραφα που παρουσίασε η εταιρεία RFI SpA, η οποία εργάζεται στη γραμμή Salerno-Reggio Calabria και στη γραμμή Taranto-Metaponto-Potenza-Battipaglia, οι οποίες περιλαμβάνονται στην Αποστολή 3: υποδομές και επενδύσεις στο σιδηροδρομικό δίκτυο, Εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ)-Next Generation Ιταλία. Σύμφωνα με τον αναφέροντα/την αναφέρουσα, η εταιρεία έχει παραλείψει τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ), η οποία έχει σχεδιαστεί για να διασφαλίζει ότι τα περιβαλλοντικά ζητήματα λαμβάνονται υπόψη στην κατάρτιση αναπτυξιακών σχεδίων και προγραμμάτων (οδηγία 2001/42/ΕΚ) και η οποία προβλέπεται από τον κωδικοποιημένο περιβαλλοντικό νόμο (νομοθετικό διάταγμα 152/2006), και επίσης η εταιρεία έχει διεξαγάγει μόνο εν μέρει εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) και εκτίμηση περιβαλλοντικού αντικτύπου στο τμήμα γραμμής 1b Battipaglia/Romagnano. Το έργο, ύψους 2 εκατ. ευρώ, υποβλήθηκε από την RFI SpA στην ιταλική επιτροπή εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων τον Φεβρουάριο του 2022, με στόχο τη βελτίωση της διαδρομής και τη μείωση της διάρκειας του ταξιδιού. Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα ισχυρίζεται ότι πρέπει να αποδειχθεί ότι το έργο δεν βλάπτει τη βιοποικιλότητα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000, καθώς το έργο βρίσκεται στον διάδρομο Σκανδιναβίας-Μεσογείου του δικτύου ΔΕΔ-Μ. Αναφέρονται οκτώ προστατευόμενες περιοχές που βρίσκονται πολύ κοντά στο έργο, ενώ ο αναφέρων/η αναφέρουσα επισημαίνει την περιοχή Oasi del Sele-Persano, καθώς αυτή απολαύει ειδικού καθεστώτος προστασίας (ζώνη ειδικής προστασίας) στο πλαίσιο του δικτύου Natura 2000 και πληροί τα κριτήρια των ευρωπαϊκών οδηγιών 74/409/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ για τα πτηνά. Τα εν λόγω κείμενα και οι ιταλικές εθνικές κατευθυντήριες γραμμές επιβάλλουν στην RFI να επαληθεύει ότι έχει διενεργηθεί το κατάλληλο επίπεδο αξιολόγησης. Ο αναφέρων/Η

αναφέρουσα ισχυρίζεται επίσης ότι δεν συμμετείχε εξειδικευμένο προσωπικό στην εκπόνηση της μελέτης επιπτώσεων για τη σχετική εκτίμηση που διενεργήθηκε τον Νοέμβριο του 2021, καθώς και ότι υπήρχαν σφάλματα στην εκτίμηση περιβαλλοντικού αντικτύπου σχετικά με την προστασία των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών και την πρόληψη του κινδύνου περιβαλλοντικής ζημίας. Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα ισχυρίζεται ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές θα πρέπει να εγκρίνουν το σχέδιο μόνο μετά τη διενέργεια μελέτης από αρμόδια πρόσωπα και αφού διαπιστωθεί με βεβαιότητα ότι το σχέδιο δεν βλάπτει τον εν λόγω τόπο και, εφόσον προβλέπεται, αφού διατυπωθεί η γνώμη του ευρέος κοινού (άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ). Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα ασκεί κριτική για την εικαζόμενη αναξιοπιστία της έκθεσης επιπτώσεων, η οποία καθιστά αβάσιμο τον ισχυρισμό ότι το έργο δεν συνιστά σοβαρή απειλή για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του περιβάλλοντος. Το εν λόγω κριτήριο κατοχυρώνεται στο άρθρο 18 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/85 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, βάσει του οποίου απαιτείται η συμμόρφωση κάθε μεταρρύθμισης ή επένδυσης του ΕΣΑΑ με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στους περιβαλλοντικούς στόχους, που αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την πρόσβαση σε χρηματοδότηση στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) (άρθρο 17 του κανονισμού για την ταξινόμηση). Τέλος, ο αναφέρων/η αναφέρουσα ισχυρίζεται ότι τα έγγραφα που υπέβαλε η RFI σχετικά με την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την εκτίμηση περιβαλλοντικού αντικτύπου, καθώς και οι δηλώσεις σχετικά με την αρχή και τη διαδικασία της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης είναι ασαφείς, σε αντίθεση με όσα ορίζονται στην εγκύκλιο αριθ. 32 του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών της Ιταλίας. Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα καταλήγει αναφέροντας, προς στήριξη των επιχειρημάτων αυτών, την εικαζόμενη έλλειψη σαφήνειας στην ευνοϊκή γνώμη που εξέδωσε η τεχνική επιτροπή του ΕΣΑΑ στις 20 Ιουνίου 2022 σχετικά με την περιβαλλοντική συμβατότητα του εν λόγω έργου. Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα ζητεί από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ να λάβουν μέτρα για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 12 Μαΐου 2023. Η Επιτροπή εκλήθη να παράσχει πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 227 παράγραφος 6 του Κανονισμού.

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 13 Φεβρουαρίου 2024

Η Επιτροπή ευχαριστεί τον αναφέροντα/την αναφέρουσα για το ενδιαφέρον του/της όσον αφορά το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας.

Η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι επενδύσεις για τις οποίες κάνει λόγο ο αναφέρων/η αναφέρουσα στο πλαίσιο της υλοποίησης επενδύσεων σε σιδηροδρομικές υποδομές στις νότιες και στις διαγώνιες συνδέσεις αναφέρονται κυρίως σε ορόσημα και στόχους, που η Επιτροπή δεν έχει ακόμη αξιολογήσει, με ενδεικτικό χρόνο ολοκλήρωσης το τέλος του 2023, το πρώτο τρίμηνο του 2024 και, τέλος, το δεύτερο τρίμηνο του 2026.

Όπως ορθώς επισημαίνει ο αναφέρων/η αναφέρουσα, όλα τα μέτρα του ιταλικού ΣΑΑ πρέπει να τηρούν την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH) στους περιβαλλοντικούς στόχους, κατά την έννοια του κανονισμού για τον ΜΑΑ¹. Κατόπιν τεκμηρίωσης που παρασχέθηκε από τις ιταλικές αρχές, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συμμόρφωση του ιταλικού σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με τις απαιτήσεις της αρχής DNSH και κατέληξε σε θετική αξιολόγηση του υποβληθέντος μέτρου, όπως αυτό εγκρίθηκε με την εκτελεστική

¹ [Regulation - 2021/241 - EN - rrf - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση του ιταλικού ΣΑΑ².

Η αξιολόγηση των αιτήσεων πληρωμών από την Επιτροπή βασίζεται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας. Οι απαιτήσεις που περιέχονται στην περιγραφή του μέτρου και του ορόσημου πρέπει να πληρούνται ικανοποιητικά προκειμένου να εγκριθεί η αίτηση πληρωμής.

Επιπλέον, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου τροποποιήθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2023³, επηρεάζοντας το πεδίο εφαρμογής των εν λόγω επενδύσεων του ΜΑΑ, το οποίο έχει περιοριστεί στο τμήμα Battipaglia-Romagnano της γραμμής Salerno-Reggio Calabria στο πλαίσιο της επένδυσης 1.1 και στα τμήματα Orte-Falconara και Taranto-Metaponto-Potenza-Battipaglia στο πλαίσιο της επένδυσης 1.3.

Ο αναφέρων/Η αναφέρουσα ισχυρίζεται ότι το έργο αντιβαίνει σε αρκετούς περιβαλλοντικούς νόμους της ΕΕ. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού για τον ΜΑΑ, τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα για την εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας συμμορφώνονται με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ) εφαρμόζεται σε δημόσια σχέδια και προγράμματα σύμφωνα με την οδηγία ΣΠΕ⁴. Το ζήτημα που εγείρει ο αναφέρων/η αναφέρουσα αφορά ένα συγκεκριμένο έργο το οποίο, ως τέτοιο, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΣΠΕ, εκτός εάν περιλαμβάνεται σε ευρύτερο σχέδιο/πρόγραμμα.

Όσον αφορά την εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διενεργήθηκε για το έργο σύμφωνα με την οδηγία ΕΠΕ⁵, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η εκτίμηση αυτή πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις του συνόλου του εν λόγω έργου και ότι ο φορέας πρέπει να παρέχει στην έκθεση ΕΠΕ περιγραφή των φυσικών χαρακτηριστικών του συνόλου του έργου⁶, ανεξαρτήτως της πιθανότητας το έργο να υλοποιηθεί σταδιακά.

Τέλος, το άρθρο 6 παράγραφος 3 της οδηγίας για τους οικοτόπους⁷ προβλέπει ότι κάθε σχέδιο ή έργο που ενδέχεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε τοποθεσία Natura 2000 θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλη εκτίμηση των επιπτώσεών του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Οι στόχοι διατήρησης αυτοί πρέπει να είναι συγκεκριμένοι για κάθε τόπο⁸. Με την επιφύλαξη της αξιολόγησης της Επιτροπής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η Ιταλία έχει μεταφέρει τις προαναφερθείσες διατάξεις στη νομοθεσία της⁹ και έχει θεσπίσει εθνικές

² [ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΟ Παράρτημα της ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ](#) για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας.

³ [ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ](#) για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας

⁴ Οδηγία 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, ΕΕ L 197 της 21/07/2001 σ. 30-37.

⁵ Οδηγία 2011/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, ΕΕ L 26 της 28/01/2012, σ. 1-21.

⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 και το παράρτημα IV της οδηγίας ΕΠΕ.

⁷ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, ΕΕ L 206 της 22/07/1992.

⁸ <https://www.mase.gov.it/pagina/documenti-di-riferimento-lindividuale-di-obiettivi-e-misure-di-conservazione>.

⁹ <https://www.mase.gov.it/pagina/la-valutazione-di-incidenza->

κατευθυντήριες γραμμές¹⁰ για τη βελτίωση της εφαρμογής τους σε όλες τις περιφέρειές της, όπως διευκρινίζεται στην περιγραφή των μέτρων.

Επισημαίνεται ότι, με την επιφύλαξη του ρόλου της Επιτροπής ως θεματοφύλακα των Συνθηκών, τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των μέτρων που περιλαμβάνονται στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κεκτημένου της ΕΕ. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει περαιτέρω τη συμμόρφωση των μέτρων με την αρχή DNSH, όπως ορίζεται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου, μετά την παραλαβή της σχετικής αίτησης πληρωμής.

Συμπέρασμα

Εν κατακλείδι, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Συμβούλιο έχει εγκρίνει τη θετική αξιολόγηση της Επιτροπής για το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας. Η Επιτροπή αξιολόγησε θετικά ότι το ιταλικό σχέδιο συμμορφώνεται με τα κριτήρια αξιολόγησης που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/241, τα οποία περιλαμβάνουν τη συμβολή του στην αποτελεσματική αντιμετώπιση του συνόλου ή σημαντικού υποσυνόλου των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις, τη συμμόρφωση με την αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης και τη συμβολή στην πράσινη μετάβαση.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων πληρωμών από την Επιτροπή βασίζεται στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου¹¹. Σύμφωνα με τον κανονισμό για τον ΜΑΑ, οι απαιτήσεις που περιέχονται στην περιγραφή του μέτρου και στο ορόσημο και τους στόχους του πρέπει να πληρούνται ικανοποιητικά προκειμένου να εγκριθεί η αίτηση πληρωμής. Τα ορόσημα και οι στόχοι που σχετίζονται με τις επίμαχες επενδύσεις δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί από τις υπηρεσίες της Επιτροπής.

Η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να διασφαλίσουν ότι η εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας συμμορφώνεται με το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο. Ως εκ τούτου, ο αναφέρων/η αναφέρουσα καλείται να παραπέμψει τις ανησυχίες του/της στις αρμόδιες εθνικές αρχές, κατά περίπτωση.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τις ιταλικές αρχές για τη διασφάλιση της τακτικής, έγκαιρης και ορθής εφαρμογής του ΣΑΑ.

[vinca#:~:text=Si%20tratta%20del%20processo%20d,di%20significativit%C3%A0%20di%20tali%20incidenze](#)
¹⁰ <https://www.mase.gov.it/pagina/linee-guida-nazionali-la-valutazione-di-incidenza-vinca-direttiva-92-43-cee-habitat-articolo>

¹¹ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ της ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021, σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Ιταλίας